

Myślenie o przyszłości- rozumianej jako to, co może lub powinno nastąpić- jest niezbywalnym elementem polityk publicznych. Wiąże się z nią zawsze wybór i wartościowanie, ale i niewiadoma: niepewność, ryzyko, niewiedza. Współczesny przyrost wiedzy i różnorodność działań podejmowanych przez ludzi skutkuje także przyrostem niewiedzy- każdy nowo odkryty obszar uświadamia nam istnienie nowych nieodkrytych możliwości, każde nowe działanie może mieć nieprzewidziane skutki. Planowanie działań to jeden ze sposobów radzenia z niepewną przyszłością- okiełznania jej, sprowadzenia do realizowanego scenariusza działań. Społeczeństwa wykształciły różne sposoby odnoszenia się do przyszłości- zamykania jej poprzez ograniczenie opcji i kontrolowania ryzyka np.za pomocą liczb i rachunku prawdopodobieństwa, statystyk i prognoz- lub przeciwnie otwierania przyszłości przez dopuszczanie nowych scenariuszy jak np. w utopiach, futurologicznych wizjach, itp. Często wiążą się one z krytyką stanu obecnego i postulują zmianę.

Wypracowanie sposobów radzenia sobie z rosnącym ryzykiem i niepewnością przyszłych zdarzeń jest dziś jednym z podstawowych wyzwań polityk publicznych. Do kluczowych polityk publicznych należy polityka energetyczna. Związana z rozwojem technologicznym i dostępnością zasobów energetycznych odnosi się do bliższej, ale i bardziej odległej przyszłości. Globalna polityka i ekonomia nie pozwala kształtować jej tylko w odniesieniu do warunków lokalnych, jej skutki bowiem odczuwalne będą dla regionu i planety.

W ostatnich latach idea transformacji energetycznej – zmiany opartej na nowych wzorach myślenia o energetyce, postrzeganiu jej w wymiarach nie tylko infrastrukturalnych i ekonomicznych, ale i społecznych, zyskuje bardzo na znaczeniu. Rozumienie zrównoważonego rozwoju w kategoriach odpowiedzialności za skutki podejmowanych przez człowieka działań obejmuje szereg spraw i problemów. Polityka europejska i energetyczne polityki państw członkowskich zmierzają mają do jakiegoś (możliwie spójnego) celu. Wizja przyszłego świata i społeczeństwa- czy to radykalnie innego, czy ewolucyjnie rozwijającego się czy wreszcie zachowującego swą postać najdłużej jak się da – mają zasadnicze znaczenie dla wzorów myślenia i definiowania transformacji energetycznej.

Celem projektu jest odtworzenie i porównanie owych wizji przyszłości leżących u podstaw 3 poziomów dyskursów: kluczowych strategicznych dokumentów, wypowiedzi medialnych oraz indywidualnych wypowiedzi przedstawicieli grup mających wpływ lub próbujących uzyskać wpływ na kształtowanie polityki energetycznej w Polsce.

Te trzy typy dyskursu zostaną poddane analizie zorientowanej na wydobycie i zinterpretowanie ukrytych funkcji, jakie pełnią wizje przyszłości oraz pozwolą scharakteryzować zmiany jakim podlegały one w czasie. Co więcej, zrekonstruowane i odtworzone wizje przyszłości porównane zostaną do tych, zawartych w dokumentach regulacyjnych z poziomu europejskiego, które wpływają na kształt strategii energetycznej Polski.

Poszukamy odpowiedzi na pytania, jakie wizje przyszłości kryją się za planowanymi działaniami, jakie wartości, zasoby, narzędzia są ich elementami?

Jakie role w komunikowaniu polityk energetycznych pełnią owe wizje- czy są uzasadnieniem podjętych już działań czy może ramą dla postulowanej zmiany ?

W jaki sposób podobieństwa, wzajemne powiązania lub różnice i niespójności wpływają na procesy radzenia sobie z przyszłością energetyczną?

Uzyskane odpowiedzi zwiększą krytyczną świadomość decydentów i obywateli, uczynią politykę energetyczną bardziej transparentną, co w efekcie przysłuży się partycypacji i odpowiedzialności obywatelskiej.

By ten cel osiągnąć posłużymy się różnorodnymi technikami analizy tekstów- ilościowymi jak np. listy frekwencyjne, analiza klastrow i jakościowymi- analiza sytuacyjna, analiza hermeneutyczna zastosowanymi w ramach podejścia Krytycznej Analizy Dyskursu.